

Jozefien Wachters en de strijd om altijd

Over het boek

Auteur: Sofie Leyts

Uitgeverij: Van Halewyck

Jaar van uitgave: 2020

Over de maker

Sofie Charlotte Leyts (1978) werkt in de bibliotheek en is schrijfster van jeugdboeken. Beide banen vindt ze belangrijk. Over de bibliotheek zegt ze: "Een bibliotheek is een van de wonderlijkste plekken die er zijn. Je kan er reizen in je hoofd, naar alle plekken van de wereld, naar alle plekken die niet eens bestaan, naar vroeger en nu en zelfs naar de toekomst." Naast lezen houdt Sofie Leyts van zwemmen in zee (bij voorkeur in woeste golven), rode kool, joggingbroeken en chocolade.

Sofie Leyts debuteerde in 2018 met 'Vitus en een mysterie zo groot als het heelal of misschien nog groter'. Ze was zelf vroeger ook lid van de KJV (zoals de Leesjury tot voor kort heette)!

Bron: sofieleys.be

1. VERHAAL

1.1 Omslag en titel

- Wat valt jullie op aan de illustratie op het omslag? (veel verschillende elementen in een tekening; een meisje op de voorgrond en een paar kinderen op de achtergrond; de oren van het meisje hebben dezelfde vorm al de ketting in de bek van de vogel; ...) Past dit omslag bij het verhaal? Spreekt het omslag jullie aan? Hoe komt dat?
- Wat vinden jullie van de titel 'Jozefien Wachters en de strijd om altijd'? Waar denken jullie aan bij 'de strijd om altijd'?

1.2 Genre

- Dit verhaal speelt zich af op een school en gaat over magie. Vinden jullie het meer een fantasieverhaal of een schoolverhaal?
- Er bestaan verschillende soorten fantasieverhalen: er zijn verhalen die zich afspelen in een gewone wereld, maar waar de personages te maken krijgen met mensen of dieren uit andere werelden en met magische voorwerpen (*domestic fantasy of low fantasy*); en er zijn verhalen die beginnen in de gewone wereld en zich daarna voornamelijk afspelen in een andere, vreemde wereld of die zich volledig in die andere wereld afspelen (*secondary-world fantasy*)¹. Tot welke soort behoort dit verhaal, denken jullie? (*secondary-world fantasy*) Ken je voorbeelden van andere *secondary-world fantasy*-verhalen? ('Alice in Wonderland', 'Narnia' of 'Harry Potter'). Bij 'Narnia' is de overgangplaats tussen de alledaagse wereld en de andere wereld een kledingkast, bij 'Harry Potter' is dat perron 9 3/4 en bij 'Alice in Wonderland' een konijnenhol. Is er dit verhaal ook een duidelijke overgangplaats? Vinden jullie het leuk als er zo'n overgangplaats? Wat vinden jullie wel/niet leuk aan fantasieverhalen?

¹ Uit: 'Een land van waan en wijs; geschiedenis van de Nederlandse jeugdliteratuur' onder redactie van Rita Ghesquière, Vanessa Joosen en Helma van Lierop-Debrauwer (Atlas Contact, 2014)

1.3 Verhaal

- Het verhaal begint met een motto van Roald Dahl en gaat over aardig zijn. Op welke manier past dit motto bij het verhaal? (Betty, de grote tegenstander van Jozefien, doet steeds heel aardig, wordt haar beste vriendin, maar blijkt niet te vertrouwen; ...)
- Het verhaal gaat over de strijd tussen goed en kwaad. Waar doet jullie dat aan denken? (sprookjes; ...)
- Dit verhaal bestaat uit zeven delen. Elk deel begint met een donkergrijze pagina waarop een onbekende ik-figuur commentaar geeft op de situatie. In de overige hoofdstukken is Jozefien de ik-figuur. Wat vinden jullie van deze onbekende commentaarstem? Wat doen deze commentaren met de sfeer van het verhaal? (deze andere ik-figuur laat de lezer met nog een paar extra ogen kijken; de andere ik-figuur geeft informatie die Jozefien niet heeft; ...)
- Hebben jullie patronen met herhalingen of tegenstellingen gezien in het verhaal? (de grijze bladzijden aan het begin van elk deel; de spreuk voorafgaand aan elke opdracht; de kauwgom van Aagje die op het eind goed van pas blijkt te komen; Jozefien die regelmatig aan haar overleden moeder denkt en haar op het eind even terugziet; het sprookjesgetal zeven: zeven kandidaten, Jozefien is de zevende kandidaat, zeven delen, zeven opdrachten, zevenhonderd jaar hoederschap; zeven jaar opleiding tot hoeder; grijze mist/gruize muis juffrouw Zalander; één opdracht voor Betty en Jozefien samen/één poort met zowel 6 als 7 erop, waar ze tegelijkertijd doorheen gaan; ...)
- Het verhaal eindigt met een epiloog. Dat is een nawoord waarin wordt verteld wat er met de personages uit het verhaal is gebeurd of gaat gebeuren. Wat vinden jullie ervan dat er zoveel tijd is verstreken tussen het verhaal en de epiloog? Wat vinden jullie van dit eind? Verwachten jullie nog een vervolg?

1.4 Personages

- Jozefien komt terecht op het Instituut voor Bijzonder Talentvolle Kinderen. Ze voelt zich daar nogal ongemakkelijk over, ze vindt dat ze helemaal geen talenten heeft. Zijn jullie dat met haar eens?
- Hoe zouden jullie de zeven kinderen beschrijven die aan de opdrachten mogen meedoen? (Tuur – slim, draagt een bril; Dorus – groene ogen, flaporen, rossig haar, weinig discipline; Aagje – bang, kauwt altijd kauwgom; Mona – onbescheiden, kil, uit de hoogte; Nour – sporter, stoer; Betty – durft alles, doet aardig, maar onder-tussen; Jozefien – twaalf jaar, heeft haar moeder verloren, twijfelt, niet speciaal slim, ook niet dom, niet mooi en niet lelijk, niet populair en geen kamerplantje; ...)
- Wat vinden jullie van de manier waarop de kinderen eerst beschreven worden? Waarom draagt een slimme jongen in een verhaal bijna altijd een bril? Vinden jullie dat nodig?
- Wat vinden jullie ervan dat er zoveel verschillen tussen de kinderen zitten? Met wie van deze zeven kinderen zouden jullie bevriend willen zijn?
- Ieder kind krijgt een opdracht die bij hem/haar past. Wat doen die opdrachten met hen? (de kinderen ontwikkelen zich, gaan de confrontatie met zichzelf aan; Aagje overwint haar angst; Mona laat de verbeelding/muziek weer toe in haar leven; ...)
- Betty en Jozefien gaan in de laatste opdracht de strijd aan met elkaar. Colorica Klop zegt tegen hen: “Twee jonge mensen, aan elkaar gewaagd in moed, intelligentie, verbeelding en kracht. Allebei begiftigd met een diep gevoelsleven, de een in staat tot grote liefde, de ander tot diepe haat, maar dat zijn slechts twee kanten van eenzelfde passie.” (p.339) Wat bedoelt de schrijver hiermee, denken jullie?
- Betty en Jozefien zien tijdens de laatste opdracht elkaars toekomst; die van Jozefien is niet alleen maar prettig. Welke twee kanten heeft haar toekomst? (ze wordt hoeder van de fantasiewereld, maar wordt ook veel ouder naar haar vader en broers) Kunnen jullie je voorstellen dat Jozefien twijfelt of ze wel wil winnen?

1.5 Stijl

- Welke mooie of bijzondere woorden of zinnen hebben jullie gehoord? (“Een hele dag lang had het geleken alsof mama weer tussen ons in zat, pratend en lachend in de winterse zon, maar de lucht naast mij was leeg. Alsof je een spook wilde omhelzen en er dwars doorheen viel.” (p.333); “Een tentoonstelling van tekorten. Schaamte in de spotlight.” (p.209); “Zoals een mol zijn gangen graaft en geruisloos zijn gebied verovert. Je ziet het pas als het te laat is.” (p.85); ...)
- Wat valt jullie op aan de namen in dit verhaal? (namen die iets te maken hebben met de karaktereigenschappen van de personages, zoals Katharina Katzwijm, Lionel Leureuse, Amede de l'Amourpourtours; ...)

- Welke patronen of herhalingen zien jullie in de tekst? (de tekst van de opdrachtspreuk die steeds deels hetzelfde is en deels anders; het belang van verbeelding en fantasie wordt steeds benoemd; ...)

2. VERWERKING

2.1 Aardig

Het motto aan het begin van het verhaal is van de schrijver Roald Dahl.

- Bespreek met de juryleden of zij Dahls boeken of de verfilmingen van zijn boeken kennen. ('Matilda', 'De GVR', 'Sjakkie en de chocoladefabriek', 'De heksen', 'De fantastische meneer Vos', 'De griezels'; ...)
- Bespreek met de juryleden of zij de personages uit deze boeken aardig vinden.

2.2 Getallen

Zeven is een echt sprookjesgetal.

- Vraag de juryleden in welke sprookjes zeven een belangrijke rol speelt. (Sneeuwwitje en de zeven dwergen, De wolf en de zeven geitjes, de zevenmijlslaarzen van Klein Duimpje, het Dappere Kleermakertje sloeg zeven vliegen in één klap dood, maar het volk dacht dat het zeven reuzen waren; ...)
- Bespreek met de juryleden welk getal nog meer belangrijk is in sprookjes. (drie – drie zonen, drie opdrachten, drie wensen, drie raadsels, spreuken met drie woorden, zoals "knibbel knabbel knuisje"; ...)

2.3 Cliffhanger

Jozefien stelt: "Als ik naar een serie kijk of een boek lees, vind ik een cliffhanger best prettig. Een moordenaar die een masker van zijn hoofd trekt en plots de brave buurvrouw blijkt te zijn, een bloedstollende achtervolging die eindigt aan de rand van een ravijn of een kluis die eindelijk opengaat, maar waar alleen een dooie kat in ligt, het houdt de boel lekker spannend." (p.117) Praat met de juryleden over cliffhangers.

- Wat vinden zij een mooie cliffhanger, in dit verhaal of in een ander verhaal?
- Zien zij ook cliffhangers op tv of in films?
- Zou dit verhaal goed verfilmd kunnen worden?

2.4 Verbeelding

Dorus stelt: "Het zesde zintuig is het zintuig van de verbeelding. Het is een bijzondere kracht waarmee je kan waarnemen wat je niet met je andere vijf zintuigen registreert. Het is een soort extra dimensie, waardoor je verbeelding werkelijkheid wordt. [...] Als jullie naar die struik kijken, gebruik je een van je zintuigen, namelijk je zicht, maar tegelijk werkt hier het zesde zintuig. Je ziet wel een struik, maar tegelijk zie je die struik veranderen in datgene waar je nu aan denkt en dat is voor iedereen anders." (p.284) De juryleden gaan hun verbeelding ook laten spreken. Laat hen tekeningen maken bij alledaagse voorwerpen.

- Kies een alledaags voorwerp, zoals een paperclip, een banaan, een lepel, een potlood, een penseel, een snoepje, een eiersnijder, een schaar, een bloem of een knijper.
- Leg dit voorwerp op een leeg vel papier.
- Maak met dit voorwerp een tekening.

3. VERDER LEZEN

- Briefjes voor Pelle / Marlies Slegers (Luitingh-Sijthoff, 2020) – rouwproces, begaafdheid
- De jongen op het dak / Aline Sax (De Eenhoorn, 2020) – rouwproces
- Owen en de soldaat / Lisa Thompson (Billy Bones, 2020) – rouwproces
- De tovenaars van ooit / Cressida Cowell (Luitingh-Sijthoff, 2018) – magie
- De kaarsenmaker van Arranmore / Catherine Doyle (Fantoom, 2019) – magie
- Morigan Crow en het Wondergenootschap / Jessica Townsend (Luitingh-Sijthoff, 2018) – magie

Bijlage 1:

